Nr 34. Lwów, 15. października 1920.

„ROLNIK"

OKŁADKA INSERATOWA.

Biura Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Kopernika l. 20.

CENA OGŁOSZEŃ STOSOWNIE DO UMOWY.

Czytelników naszych prosimy, aby zamawiając cokolwiek podług inseratu w naszem piśmie, powoływali się zawsze na „Rolnika".

Zaproszenie
na nadzwyczajne
WALNE ZGROMADZENIE
stowarzyszenia roln. handl. chrześć. Związku dzierżawców na południowo-wschodnich kresach Polski we Lwowie,
które się odbędzie dnia 24 października 1920 o godz. 11. przedpoł, w gmachu Towarzystwa Gospodarskiego przy ul. Kopernika l. 20. III. piętro.

PORZĄDEK DZIENNY:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Zgromadzenia.
2. Zmiana statutu.
3. Wybór Rady nadzorczej.
4. Zatwierdzenie wyboru Dyrekcyi w myśl § 35 b.
5. Zatwierdzenie wyboru Syndyka w myśl § 35 b.
6. Wnioski członków.

W razie braku kompletu, wymaganego do zmiany statutu, odbędzie się drugie nadzwyczajne walne zgromadzenie tego samego dnia i z tym samym porządkiem dziennym o godzinie 2 po poł. bez względu na ilość członków w myśl § 37 statutu.

Walenty Kotula, zastęp. sekretarza. *Leopold Korzenny,* prezes.

Komitet Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie zwołuje w Przemyślu dnia 29. października b. r. o godz. 10. rano w lokalu Spółki
NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
SPÓŁKI HANDLOWO ROLNICZEJ W PRZEMYŚLU
z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu.
2) Wybór nowych członków Zawiadowstwa.
3) Zmiana statutu Spółki.
4) Wnioski.

W braku przepisanego kompletu zgromadzenie odbędzie się z tym samym porządkiem dziennym o godz. 11-tej.

Komitet Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie.

Sekretarz: *H. Pawlikowski* w. r. Prezes: *W. Czartoryski* w. r.

Nr 34. Lwów, dnia 15. października 1920. Rok LII.

ROLNIK

PRENUMERATA
wraz z przesyłką pocztową wynosi:
rocznie Mk 100·—
półrocznie „ 50·—.

Cena numeru pojedyńczego Mk 4 —.

ORGAN TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO
WYCHODZI CO DRUGI PIĄTEK
pod redakcyą
KOMITETU REDAKCYJNEGO.
ADRES REDAKCYI I ADMINISTRACYI:
LWÓW, UL. KOPERNIKA 20,

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje
Administracya „Rolnika“ tudzież Rady Oddziałów T. G.
Rękopisów Redakcya nie zwraca.
Reklamacye uwzględnia się tylko do wyjścia numeru następnego.
Przedruk artykułów bez podania źródła niedozwolony.

TREŚĆ:

Obrady nad zamierzaniami rządu w dziedzinie rolnictwa.

Z inicyatywy p. Prezydenta ministrów, Minister rolnictwa zaprosił na dzień 20 z. m. przedstawicieli organizacyi rolniczych i rzeczoznawców celem rozważenia aktualnych zamierzeń rządu w dziedzinie rolnictwa.

Dwudniowe obrady ustaliły pogląd na szereg zagadnień natury zasadniczej w związku z opracowaniem programu rolniczego i przyniosły oświetlenie najważniejszych potrzeb bieżących rolnictwa.

W szczególności uznano za konieczne podjęcie najenergiczniejszych kroków celem dostosowania polityki skarbowej, przemysłowej, handlowej, aprowizacyjnej, transportowej, jako też zarządzeń władz wojskowych do postulatów produkcyi rolnej, jako głównej podstawy życia gospodarczego w państwie.

Stwierdzono, że do odbudowy rolnictwa istnieje w Polsce dostateczna podaż pracy, a natomiast niedostatek kapitału, i dlatego słusznem jest czasowe ograniczenie nakładu przedewszystkiem do tych celów, które zapewniają najwyższą i najszybszą skuteczność nakładów z pozostawieniem na dalszym planie inwestycyi rentujących się w dłuższym okresie czasu, z wyjątkiem wypadków, w których okaże się koniecznem zużytkowanie nadmiaru pracy rąk roboczych.

Zalecono, aby w opracowaniu planu popierania produkcyi dla całego państwa uwzględnić warunki przyrodnicze i ekonomiczne poszczególnych dzielnic i połaci krjju i przy pracy osobnej komisyi rzeczoznawców ustalić podział kraju na naturalne okręgi, czyli rejony rolnicze.

Zwrócono szczególniejszą uwagę na konieczność bezzwłocznego podniesienia hodowli zwierząt gospodarskich.

Wskazano na nieodzowne uruchomienie kapitału włościańskiego i doprowadzenie kapitałów zagranicznych do inwestycyi rolniczych z wyjątkiem kupna majątków.

Oświadczono się za odbudową przemysłu rolniczego z możliwością częściowego zastąpienia przemysłu gorzelniczego przemysłem cukrowniczym, krochmalniczym lub innym w tych wypadkach, w których to jest pożądanem ze względu na miejscowe warunki przyrodnicze i ekonomiczne.

Stwierdzono potrzebę rychłego przystąpienia do melioracyi rolnych, przyczem pomoc państwowa ograniczym lub innym w tym wypadkach, w których to jest pożądanem ze względu na miejscowe warunki przyrodnicze i ekonomiczne.

Zalecono otoczyć szczególniejszą opieką nowopowstające gospodarstwa włościańskie i współdzielnie w rolnictwie z wytyczną myślą, by na tej drodze związać bezpośrednio mniejszą własność rolną z całokształtem przemysłu rolniczego.

Zwrócono uwagę na konieczność stworzenia krajowej produkcyi nawozów sztucznych, jako też wzmożenia produkcyi maszyn i narzędzi rolniczych.

Wobec przewidywanego w okresie powojennym braku artykułów spożywczych i niemożności zaspokojenia w najbliższych latach tych potrzeb przez wytwórczość krajową zebrani wyrazili opinię:

aby dowóz tych artykułów z zewnątrz nie ulegał żadnym ograniczeniom;

aby niezbędne dla rolnictwa przedmioty: maszyny rolnicze, części zapasowe, nawozy sztuczne, nie były obciążane opłatami celnemi;

aby ze względu na potrzeby żywnościowe kraju wywóz surowców rolniczych: zboża, okopowych i innych dopuszczony był wyjątkowo tylko jako podkład do handlu kompensacyjnego, co nie dotyczyłoby wytworów przemysłu rolniczego: cukru, spirytusu, krochmali i innych;

aby przy układach z ościennemi państwami uwzględnione były niezbędne środki ochronne dla uniknięcia przenoszenia chorób zakaźnych.

Co do zaradzenia występującym w obecnej chwili brakom w aprowizacyi zakładów przemysłowych i miast, zebrani oświadczyli się przeciw wprowadzeniu sekwestru ziemniaków jako niewykonalnemu i grożącemu zmarnowaniem wielkich ilości tego środka żywności, a za nałożeniem kontyngentu w nieodzownej wysokości.

Osobne posiedzenie poświęcono sprawom zagospodarowania odłogów i podtrzymania siły produkcyjnej gospodarstw czynnych.

Wynikiem tego posiedzenia są następujące wskazania niezbędne dla uchronienia zniszczonego rolnictwa od ostatecznego upadku:

1) położenie kresu wszelkim samowolnym rekwizycyom w stosunku do zniszczonego wojną rolnictwa i do podjęcia wysiłków w celu wydobycia od wojska zbędnych bez zachowania przepisanego postępowania zarekwirowanych oraz szpitalnych koni, a równocześnie podjęcie energicznych zabiegów o dostarczenie rolnictwu koni z zagranicy;

2) dostarczenie rolniczym instytucyom społecznym waluty zagranicznej potrzebnej na zakup koni za granicą;

3) jak najszybsze przeprowadzenie na koszt rządu reewakuacyi koni z gospodarstw rolnych wschodniej Małopolski, ewakuowanych do zachodniej Małopolski;

4) dostarczenie Wielkopolsce traktorów w zamian za konie obecnie pracujące w gospodarstwach, które poprzednio traktorami pracowały;

5) zapewnienie rolnictwu dostatecznej ilości benzyny do orki motorowej, ochrona tej benzyny od bezwzględnej rekwizycyi wojska i zwolnienie jej od opłaty podatku;

6) zniesienie ograniczeń, uniemożliwiających obecnie eksport wytworów rolnictwa, zapewnienie rolnictwu możności wywozu i rozporządzanie osiągniętemi tą drogą dewizami na zakup za granicą artykułów niezbędnych dla utrzymania produkcyi rolniczej, a więc nawozów sztucznych, maszyn rolniczych i części zapasowych, koni i t. d.;

7) w celu pobudzenia rolnictwa do możliwie najwyższej w obecnych warunkach wytwórczości, zapewnienie rolnictwu zawczasu cen na zboże kontyngensowe w wysokości odpowiadającej kosztom produkcyi, a przyjęcie na koszt skarbu różnicy, wynikającej z ewentualnego obniżenia cen sprzedażnych dla konsumentów;

8) przyjście zniszczonemu wojną rolnictwu z jak największą pomocą w postaci dogodnego kredytu.

W toku dyskusyi podniesiono między innemi, że gotowość czynienia wkładów w gospodarstwa zniszczone przez wojnę osłabiona jest w tych wypadkach, w których właściciel obawia się przymusowego wykupna jego gruntu na rzecz reformy rolnej. P. Minister rolnictwa odnośnie do tych uwag wskazał na przewidzianą w ustawie kolejność wykupna majątków prywatnych na cele reformy rolnej, na możność uzyskania decyzyi Urzędu Ziemskiego, jaki obszar z danego majątku będzie pozostawiony właścicielowi, jako niepodlegający wykupowi, i na uprzywilejowanie majątków, mających większe znaczenie dla kultury rolnej w kraju, tudzież majątków o wysokim stopniu uprzemysłowienia. Nadto oświadczył gotowość wejścia w porozumienie z Głównym Urzędem Ziemskim celem uchylenia niepewności co do terminu sparcelowania obszarów podlegających wykupowi a należycie zagospodarowanych.

W sprawie ingerencyi rządu na prowadzenie stacyi doświadczalnych, zakładów hodowli, gospodarstw wzorowych, wyrazili zebrani opinię następującą:

Akcya doświadczalna w dziedzinie rolnictwa zasługuje na jak najszersze poparcie ze strony rządu i instytucyi samorządowych i społeczno-rolniczych.

Zakłady doświadczalne wyższego typu — instytuty doświadczalne i stacye doświadczalno rolnicze i specyalne — zootechniczne, rybackie i t. p., winny być instytucyami państwowemi i utrzymawane być muszą z funduszów państwowych. Zakłady te jednak pracować winny w ścisłym związku z praktyką rolniczą i instytucyami rolniczemi.

Zakłady doświadczalne, mające na celu rozpowszechnianie umiejętności rolniczych i propagandę postępu rolniczego wśród szerokich warstw rolniczych, jako to pola doświadczalne, pola pokazowe, fermy doświadczalne i t. p., winny mieć charakter instytucyi samorządowych, komunalnych lub społecznych i powinny być utrzymywane przez instytucye komunalne — sejmiki powiatowe, izby rolnicze i towarzystwa i organizacye rolnicze tylko przy pomocy subwencyi państwowych.

Zamierzenia rolnicze, mające na celu dostarczenie ludności rolniczej cennych wytworów hodowlanych, zarówno produkcyi roślinnej, jak również w dziedzinie produkcyi zwierzęcej, t. j. produkcye i gospodarstwa nasienne, fermy wzorowe, szkółki ogrodnicze, produkcye rasowego bydła, obory zarodowego bydła i t. p. zakłady, objęte ogólnem mianem „ognisk kultury rolnej", winny być prowadzone i utrzymywane przez instytucye komunalne, sejmiki powiatowe, izby rolnicze, organizacye rolnicze, Towarzystwa i Kółka rolnicze, wreszcie osoby prywatne w razach potrzeby przy pomocy rządowej w formie subwencyi.

Projekt kontraktu minimalnego dla członków Towarzystwa urzędników gospodarczych w Poznańskiem, obowiązujący od 1 lipca 1920.

Ziemianin No 34 zamieszcza poniższy projekt minimalnego wynagrodzenia dla urzędników gospodarskich, uchwalony dnia 25. czerwca br., który jako przedmiot wielce interesujący ogół rolników, w całości przytaczamy.

Elew.

Kształcący się na urzędnika gospodarczego pracuje pierwszy rok bez wynagrodzenia ze strony pracodawcy — przeciwnie elew winien płacić swemu bezpośredniemu przełożonemu za naukę. Drugi rok pobiera pensyi 600 Mk i 200 Mk dodatku drożyźnianego rocznie. Utrzymanie w pierwszym i drugim roku na koszt dworu.

Podrzędca lub ekonom pod szczegółową dyspozycyą.

Powinien posiadać odpowiednie kwalifikacye — dostaje awans jeżeli jest odpowiedni.

3—5 lat praktyki, 6.000 Mk, wolne pranie i utrzymanie. Ponad 1 lat praktyki 8.000 Mk pensyi podsta-

wowej plus dodatek drożyźniany, wynoszący tyle procent, ile wynosi 3/5 nadwyżki ceny żyta ponad 130 Mk za centnar. Przykład: przy cenie 250 Mk za ctr. żyta, nadwyżka ponad 130 Mk wynosi 120 Mk, 3/5 tej nadwyżki uczyni 72 Mk, 72 proc. pensyi 8.000 Mk wynosi 5 760 Mk, a zatem dodatek drożyźniany równa się 5.760 Mk. Kawaler wolne utrzymanie i pranie.

Żonaty, ordynaryi: 20 ctr. żyta, 10 ctr. jęczmienia, 10 ctr. pszenicy, 2 ctr. grochu lub pszenicy, 100 ctr. ziemniaków lub takowe wolne, lecz nie wolno w ostatnim wypadku sprzedawać.

Mleka podstawowo 14 litrów dziennie, odnośnie zamiana na krowy lub masło, zależnie od obopólnej umowy. Tucznika 6 ctr. żywej wagi; drób wolno chować w ograniczonej ilości za obopólną umową. Norma przeciętna ilości 20 kur, 2 koguty, 50 kurcząt, 40 kaczek. Utrzymanie drobiu na własny koszt: poślad może urzędnik kupować w dominium za porozumieniem się z pracodawcą. Gęsi chować nie wolno. Zasługi dla jednej służącej płaci dominium ceny miejscowe. Pozatem pół morgi ogrodu, przyczem robocizna na koszt dominium. Gdzie nie ma ogrodu owocowego wolny owoc, tj. 4 ctr. owocu na jeden rok Wolny opał, światło, doktor i apteka w normach kas chorych.

Rządca pod ogólną dyspozycyą.

Pensya podstawowa 10.000 Mk plus wyżej wymieniony dodatek, który uczyni 7.200 Mk przy cenie żyta 250 Mk za centnar. Tantyema conajmniej 8.000 Mk. W razie zawarcia kontraktu bez tantyemy zamiast niej zapłata 7.000 Mk. Ordynarya ta sama co pod § 2 dla żonatych, a dla kawalerów wolne utrzymanie i pranie. Za utrzymanie monterów 15 Mk dziennie na czas od 1/VII do 1/X rb. Płaca za utrzymanie monterów będzie obopólnie ustanawiana, w razie potrzeby co kwartał.

Ogólne uwagi.

Ewentualne obowiązki żony poszczególnego urzędnika za obopólną umową. Wypowiedzenia dla elewów sześciotygodniowe przed 1 każdego kwartału. Wypowiedzenie dla reszty kategoryi urzędników podług obopólnej umowy. W razie zmiany obsady pracodawca winien dać wyprowadzającemu się furmanki potrzebne do najbliższej stacyi kolejowej i potrzebnych ludzi do załadowania rzeczy. Wszelkie wyjazdy poza granicę majątku unormowano jak następuje: urzędnicy I. i II. kategoryi winni przy każdorazowych wyjazdach prosić o pozwolenie. Urzędnicy klasy III. przy wyjazdach w dni powszednie winni się opowiedzieć, a w niedzielę i święta tylko donieść. Cena za poślad wynosi 2/3 ceny targowej za pełne ziarno. Warunki dla rządców samodzielnych zależne od obopólnej umowy.

Wiadomości bieżące.

Kurs informacyjny dla pracowników w Spółkach handlowo-rolniczych, którego termin uległ zwłoce z powodu wypadków wojennych, urządza Związek rewizyjny Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie w czasie od 8 — 20 listopada b. r.

Zgłoszenia przyjmuje przez październik Związek rewizyjny Tow. Gosp. we Lwowie, ul. Kopernika 20.

Program kursu.

Poniedziałek - wtorek, tj. 8 — 9 listopada:

od 9—12 godz.: Organizacya Towarzystwa Gospodarskiego, Towarzystwa rolniczego i Towarzystwa Kółek rolniczych. Ich działalność oświatowa, rolnicza i handlowa. Związek małopolskich Towarzystw. i Kółek rolniczych — Ref. E. Zabłocki i J. Buczek;

od 3—6 pp.: Spółdzielczość rolnicza i przewodnie idee i zasady spółdzielczości, środki i sposoby działania. Główne typy organizacyi spółdzielczej w rolnictwie: kradytowa, spółdzielcza, handlowo-rolnicza, produkcyjna, ziemska. Charakterystyka i rozwój spółdzielczości w Polsce. Odchylenie od zasad. Ref. Wacław Konderski.

Środa, 10. listopada:

od 9—12 godz. Ustawa o stowarzyszeniach zarobkowo-gospodarczych — ref. I. Orłowski. Spółki handlowo-rolnicze — ref. E. Zabłocki;

od 3—6 pp. Rachunkowość w Spółkach. Ref. J. Czarnik i St. Krahelski.

Czwartek, 11. listopada:

od 9—12 godz.: Kasy Raiffaisena — ref. Wojnarowicz. Spółki jajczarskie — ref. J. Victorini.

od 3—6 pp.: Rachunkowość w Spółkach. Ref. J. Czarnik i St. Krahelski.

Sobota, 13. listopada:

od 9—12 godz.: Komisyonerstwo zbożowe i ziemniaczane oraz o ziarnie do siewu. Ref. Wilczyński.

o godz. 1½, wycieczka do Rudek.

Niedziela, 14. listopada:

Wycieczka z Rudek do Beńkowej Wiszni. Pogadanka z dziedziny sadownictwa, ogrodnictwa i warzywnictwa. Ref. A. Wróblewski.

Poniedziałek, 15. listopada:

od 9—1 godz.: Zwiedzanie Spółki handlowo rolniczej we Lwowie oraz magazynów Banku rolniczego we Lwowie;

od 3—6 pp.: Rachunkowość w Spółkach. Ref. J. Czarnik i St. Krahelski.

Wtorek, 16. listopada:

od—12 godz.: Spółki zbytu bydła i trzody chlewnej — ref. E. Maurizio. Spółki mleczarskie. — ref. Sozański;

od 3—6 pp.: Rachunkowość w Spółkach. Ref. J. Czarnik i St. Krahelski. Pogadanka o nawozach sztucznych. Ref. F. Zabłocki;

Środa, 17. listopada:

od 10—12 godz.: Składnice i Związek ekonomiczny Kółek rolniczych (stosunek ich wzajemny) Ref. J. Masior;

od 3—6 pp.: Rachunkowość w Składnicach. Ref. Kopeć.

Dnia 18. i 19. listopada, czwartek i piątek, egzamin.

Zjazd ziemiański. Dnia 4 b. m. odbył się w sali C. T. R. zjazd przedstawicieli oddziałów Związku Ziemian. Na zjeździe tym głównym tematem obrad, poza sprawozdaniem z udziału ziemian w akcyi obrony państwa, były sprawy likwidacyi skutków najazdu bolszewickiego, rejestracya i szacowanie strat, sprawa samopomocy, sprawa daniny i pożyczki państwowej, sprawa robotnicza, a nadto sprawa komisyi ziemskich i parcelacyi.

Obrady rozpoczęły się o godzinie 10 rano przy licznym udziale delegatów oddziałów Związku Ziemian i trwały z przerwą parogodzinną w godzinach obiadowych do wieczora.

Obradom przewodniczył prezes Rady naczelnej organizacyi ziemiańskiej p. K. Fudakowski w asystencyi członków Zarządu Głownego Związku Ziemian pp. hr. Morstina i W. Wydżgi z p. prezesem Janem Steckim na czele.

Szczegóły obrad z tego zjazdu dla braku miejsca odkładamy do następnego zeszytu.

Udzielanie jeńców do robót w polu. Ministerstwo rolnictwa podaje niniejszem do wiadomości rolników, iż Ministerstwo spraw wojskowych zgodziło się udzielić jeńców w ilości do 15.000 dla wykonania robót jesiennych w polu, na czas od 1. października do 15. listopada r. b.

Warunki wynagrodzenia jeńców: 10 Mk dziennie, z których 1½ Mk winno być wypłacone jeńcowi, a 8½ Mk wpłacone do kasy obozu, wysyłającego jeńcom utrzymanie. Partya winna się składać conajmniej z 25 jeńców, oraz dozorującego ich szeregowca.

Zainteresowani winni się zwracać z odpowiedniem podaniem do właściwych starostw, do których będą skierowane przez województwa przeznaczone dla powiatu według repartycyi partye jeńców.

Zakaz rekwizycyi inwentarza i koni w miejscowościach dotkniętych najazdem nieprzyjaciela oraz uchodźców, Minister spraw wojskowych rozesłał do podwładnych komend następujący rozkaz:

Nieprzyjaciel zająwszy podczas ostatniego najazdu znaczne przestrzenie Rzeczypospolitej, całkowicie prawie ogołocił je z inwentarza, a zwłaszcza z koni, które doszczętnie niemal zabrał miejscowej ludności rolniczej.

Brak koni, zwłaszcza w okresie zasiewów jesiennych, stwarza dla rolników trudności nadzwyczajne, utrudnia bowiem i opóźnia uprawę roli pod zasiewy, w pewnych poszczególnych wypadkach może ją nawet całkowicie uniemożliwić. Pola niezasiane lub zasiane ze znacznem opóźnieniem zagrażają rolnikom stratami a państwu głodem.

Nie zważając jednak na to poszczególne oddziały wojskowe, jak o tem można sądzić ze stale napływających skarg i zażaleń, rekwirują konie nietylko w miejscowościach dotkniętych najazdem nieprzyjacielskim, lecz nawet u napotkanych po drodze uchodźców.

Wobec tego zarządzam, co następuje:

1. Najsurowiej zakazuję rekwizycyi inwentarza i koni, zarówno w miejscowościach, które były zajęte przez nieprzyjaciela, jak i u poszczególnych uchodźców.

2. Rozkazuję niezwłocznie stawić przed sąd właściwy:

a) wszystkich winnych rekwizycyi inwentarza lub koni wbrew powyższemu zakazowi, celem ukarania na mocy § 92 i nast. K. K. W. i art. I-go rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 18. sierpnia 1920 r. w przedmiocie obostrzenia kar za przestępstwo osób wojskowych wynikające ze stosunku służbowego (*Dz. U. R. P.* z 1920 r. Nr 81, poz. 543), co w razie sądzenia, oprócz pozbawienia wolności od lat 3, może pociągnąć wydalenia z wojska z następstwami, przewidzianemi w § 32 K. K. W.;

b) wszystkich, którzy zabierając wbrew powyższemu zakazowi inwentarz lub konie, popełnia przytem przestępstwo cięższe aniżeli to, jakie jest przewidziane w § 92 K. K. W. (n. p. kradzież, rabunek) celem ukarania na mocy właściwych paragrafów K. K. W. lub kodeksów ustaw karnych, co przy zastosowaniu postępowania doraźnego może pociągnąć najsurowsze kary, do kary śmierci włącznie;

c) wszystkich dowódców, którzy nie pociągną niezwłocznie do odpowiedzialności sądowej swych podwładnych, winnych jednego z przestępstw przewidzianych w p. p. a) i b) celem ukarania na mocy § 14 K. K. W. i art. 1-go wymienionego w punkcie a) rozporządzenia Rady Obrony Państwa, co w razie zasądzenia może pociągnąć kary i skutki, jak wyżej w punkcie a).

Rozdział ogierów państwowych na czas kopulacyjny 1921 r. Depôt ogierów państw. w Sądowej Wiszni podaje do wiadomości, że wskutek wypadków wojennych przedłuża się termin składania podań o ogiery państwowe na sezon kopulacyjny 1921 r. do 1. listopada r. b., przyczem nadmienia, iż wniesione podania według obecnie obowiązujących przepisów winny być opatrzone stemplem za 10 marek.

Warszawskie Towarzystwo ubezpieczeń. We Lwowie utworzoną została nowa polska instytucya asekuracyjna, jako Oddział lwowski założonego w roku 1870 Warszawskiego Towarzystwa ubezpieczeń. Towarzystwo to przyjmuje ubezpieczenie od ognia, kradzieży i transportów.

Łącznie z niem pracują: Polskie Towarzystwo asekuracyjne i reasekuracyjne „Patria“, które prowadzi działy ubezpieczeń od wypadków, i Towarzystwo ubezpieczeń „Varsovia“, które zawiera ubezpieczenia na życie.

Fundusze własne Warsz. Towarz. ubezp. w obcych walutach wynoszą przeszło ćwierć miliona marek. Warszawskie Towarz. ubezp. jest jednem z najbogatszych na kontynencie i zapewnia ubezpieczonym udział w zyskach.

Zanim dom własny we Lwowie (przy ul. Słowackiego) zostanie odpowiednio adaptowany, co nastąpi w ciągu roku 1921, biura Warszawskiego Towarz. ubezp. i pracujących z niem łącznie Towarzystw „Patria“ i „Varsovia“ mieszczą się przy ul. Zyblikiewicza l. 15.

Oddziałem lwowskim Warsz. Towarz. ubezp. zarządza dyrektor Dr Majerski, który początkowo pracował w Krakowskiem Towarz. wzaj. ubezpieczeń a następnie przez 10 lat był dyrektorem Towarzystwa urzędników prywatnych we Lwowie i na tem stanowisku cieszył się powszechnem i zasłużonem uznaniem.

Sekretarzem Oddziału lwowskiego Towarz. „Varsovia“ jest p. Maksymilian Wagner, długoletni kierownik fili lwowskiaj wiedeńskiego Towarz. „Universale“.

Warszawskie Towarzystwo ubezp. posiada oddziały, względnie reprezentacye: we Lwowie, Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Gdańsku i Wilnie a ajentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej Polskiej.

Spodziewać się należy, że we własnym dobrze zrozumianym interesie ubezpieczonych i ze względu na dobro kraju, ustanie u nas nareszcie ubezpieczanie się w obcych asekuracyach. Dotychczas niestety operowało u nas bardzo wiele obcych asekuracyi, przeważnie niemieckich, węgierskich i amerykańskich, które wywoziły z naszego kraju corocznie wiele milionów.

Czas nareszcie wyzwolić się z tego jarzma!

W myśl hasła „Swój do swego“ powinni się wszyscy w Polsce ubezpieczać wyłącznie w polskich asekuracyach, pozostających pod ścisłą kontrolą państwową i obywatelską i dających wszelką możliwą gwarancyę.

Organizacya pomocy rolnej.

Wydobycie z taborów wojskowych koni i zaprzęgów dla rolników.*) Naczelne Dowództwo wojsk polskich, rozporządzeniem z dnia 28. sierpnia 1920, L. 45500/IV, w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa i Ministerstwem spraw wewnętrznych zarządziło utworzenie kilku komisyi tzw. „Rola“, których zadaniem będzie na mocy nieograniczonych pełnomocnictw wydobyć z taborów wojskowych jak największą ilość koni i zaprzęgów i oddać je do użytku rolnictwa. Na terenie Małopolski wschodniej funkcyonują na razie trzy takie komisye, z których pierwsza, z p. Maryanem M o r a w s k i m, obejmuje powiaty: Rawa Ruska, Żółkiew, Kamionka Strumiłowa, oraz częściowo Lwów; druga, z p. Józefem P a y g e r t e m, powiaty: Lwów (częściowo) Bóbrka, Przemyślany, Rohatyn, Żydaczów; trzecia, z p. Jerzym M i a n o w s k i m, powiaty: Podhajce, Buczacz, Stanisławów, Tłumacz i Horodenka. Komisya ta, względnie jeden z jej członków tj. przedstawiciel Ministerstwa rolnictwa i Ministerstwa spraw wewn., w miarę rozporządzalnej ilości koni będzie je skierowywał do siedziby najbliższego starostwa, tak w celu rozdziału między rolników na warunkach okólnika Ministerstwa rolnictwa, jak i celem tymczasowego postoju i przechowania. Poszczególni referenci rol. powołani będą ewentualnie przez przedstawiciela Ministerstwa rolnictwa i Min. spr. wewn. do osobistego odbioru przyjętych od wojskowości zaprzęgów, zajęcia się ich odstawą do miejsca rozdziału, względnie postoju, z pomocą dodanych dla bezpieczeństwa żołnierzy i żandarmów.

Do poleceń ustnych czy pisemnych wymienionych powyżej zastępców tut. Inspektoratu okr. pom. roln. w sprawach z akcyą tą związanych winni się zatem pp. referenci ściśle dostosowywać. Z reguły zaś obowiązani będą pp. referenci pod osobistą odpowiedzialnością zająć się umieszczeniem, zaopatrzeniem w żywność i dostarczeniem obsługi dla tego inwentarza, aż do chwili rozdzielenia pewnej ilości lub całości na potrzeby danego powiatu, albo też oddania powiatowi innemu. Konie przydzielone powiatowi do rozdania pomiędzy rolników, którzy wskutek działań wojennych pozbawieni zostali zupełnie siły pociągowej, w miarę możności i tych, których stan inwentarzy roboczych został bardzo uszczuplony, sprzedawane będą z reguły tylko za gotówkę w cenie od 4 do 10 tysięcy Mk, stosownie do oceny, jaką *ad hoc* ukonstytuowana w powiecie przez starostwo komisya

*) Okólnik I. O. P. R. rozesłany do starostw (Ref. roln.)

dla pojedynczych sztuk koni, wozów, uprzęży, względnie podjazdów ustalić winna.

Do komisyi tej należy wyznaczyć, prócz referenta rolniczego, lekarza weterynaryjnego powiatowego, oraz jednego miejscowego reprezentanta stowarzyszenia (Tow. Gosp., Tow. Kółek roln.)

Wychodząc z założenia, że konie nadliczbowe wojskowe pochodzą głównie z pośród włościańskich, należy je rozdzielać głównie między tych włościan, którzy udowodnią, iż konie im zostały zabrane przez wojsko. W razie gdyby któryś ze zasługujących na uwzględnienie rolników potrzebnej gotówki nie posiadał, może mu być wyjątkowo przyznany kredyt na warunkach określonych w skrypcie dłużnym, a załączonym do odpisu okólnika.

Zebrana z zakupna koni gotówka służyć będzie w części na pokrycie kosztów całej akcyi, reszta zaś ma być wraz z zestawieniem rachunkowem i skryptami nadesłane kasie Inspektoratu okr. pom. rol.

Zauważam z całym naciskiem, że w wypadkach zgłoszenia się ewentualnie prawnych pierwotnych właścicieli koni, czy zaprzęgów, oddanie ich z powrotem w posiadanie nastąpić winno bezwarunkowo, jednakże na podstawie szczegółowych dochodzeń w kierunku prawnego posiadania (nabycia), jak również ewentualnego pobrania jakiejś zapłaty przy dokonanej rekwizycyi lub zakupnie pod presyą.

Ilość koni, jaka z tego źródła zostanie powiatom przydzielona, zostanie później określona.

Obecne warunki gospodarcze.*) Zorganizowanie akcyi pomocy rolnej na przyszłość najbliższą musi być oparte na podstawie zebrania pewnych, możliwie jak najdokładniejszych danych co do obecnych warunków gospodarczych z uwzględnieniem rozmiarów szkód gospodarczych wynikłych z pośredniego działania wypadków wojennych na ukształtowanie się tychże stosunków. W tym też celu polecam Panu natychmiastowe zajęcie się zebraniem potrzebnego materyału, w szczególności oczekuję odpowiedzi na pytania następujące:

1) Czy i w jaki sposób przejścia ostatnich dni odbiły się na tamtejszych stosunkach gospodarczych.

2) Czy i w jakich rozmiarach przeprowadzona była ewakuacya dobra państwowego i prywatnego?

3) Czy i w jakim stopniu skutkiem przemarszu względnie pobytu wojsk pozafrontowych zdarzyły się wypadki nielegalnych rekwizycyi, czy nawet rabunków?

4) Jak wogóle zachowywała się ludność rolnicza pod wpływem wypadków ostatnich dni, czy nie ucierpiała na tem normalna działalność gospodarcza?

Równolegle z temi odpowiedziami zechce Pan przedstawić swe poglądy co do przeprowadzenia obsiewów jesiennych i jarych oraz uprawy ziemi pod jarzyny, w szczególności czy ludność zdoła się obsiać własnem nasieniem, czy też musi być to nasienie sprowadzone i w jakiej ilości, czy orki jesienne będą mogły być przeprowadzone w całości, czy też nie i t. d.?

Pwniewaž wyłącznie tylko na podstawie tak zebranych dat będzie można wypracować projekt organizacyi akcyi pomocy rolnej na najbliższą przyszłość, przeto sprawę powyższą polecam Panu jako nadzwyczaj ważną i żądam pod Pańską osobistą odpowiedzialnością przesłania na razie ogólnikowych odpowiedzi w nieprzekraczalnym terminie 8-miu dni od daty odebrania niniejszego pisma, następnie zaś w miarę postępu badań dokładnych dat i zakresu powyższego przedmiotu.

Osobiste świadczenia wojskowe a kopanie ziemniaków. Odnośnie do telegraficznego zarządzenia Ministerstwa spraw wojskowych L. 8859/A. P., wydało Dowództwo okręgu generalnego Lwów, pismem Nr 13072/T 17902/I. org. następujące rozporządzenie:

Celem zabezpieczenia zbioru ziemniaków, który musi być bezwarunkowo wykonany przed nastaniem mrozu, oraz uniknięcia choćby najmniejszych ubytków w plonie tego, dziś tak bardzo ważnego i dla wyżywienia armii koniecznego środka żywnościowego, zostaje zastosowane rozporządzenie wykonawcze Min. spr. wojsk. i Min. spraw wewn. do ustawy z 25/VII 1919 o osobistych świadczeniach wojennych (*Dz. ust. Rzplitej* Nr 64, art. 428).

1) Po myśli powolanego rozporządzenia, art. 1. punkt d), mogą być w każdym wypadku, w którym w drodze dobrowolnej umowy nie będzie zabezpieczona taka ilość robotników do dokonania zbioru ziemniaków, która jest potrzebną dla wykonania tego zbioru przed nastaniem mrozów — powoływani z miejscowej ludności robotniczy bez różnicy płci, w wieku od lat 17 do 50, i użyci przymusowo do wykonywania i zakopcowania ziemniaków.

2) Powołanie miejscowej ludności do osobistych świadczeń wojennych jako robotników przy zbiorze ziemniaków następuje na obszarze D. O G. Lwów za pośrednictwem władz administracyjnych cywilnych.

3) Pozostawia się ocenieniu właściwych organów cywilnych, w jakich wypadkach zachodzi potrzeba użycia wezwania ludności do świadczeń wojennych przy zbiorze ziemniaków, z tem zasadniczem postanowieniem, że jako art. 5 cytowanego rozporządzenia przewidziany warunek zażądania świadczenia wojennego przez D. O. G. traktuję generalnie postawiony postulat, żeby w żadnym wypadku nie dopuścić do umniejszenia plonu w zbiorze ziemniaków przez niedokonanie zbioru zawczasu przed mrozami.

4) Po myśli art. 6 wydadzą władze cywilne dalsze zarządzenia przy zawiadomieniu interesowanych w sposób praktyczny w danej miejscowości tak co do momentów, wyszczególnionych w ust. poprzednim, jak i co do wysokości, wzgl. zasad wynagrodzenia.

5) Na podstawie tego zarządzenia powoływani robotnicy do zbioru ziemniaków mają być zasadniczo używani na łanach w obrebie swojej gminy lub gmin sąsiednich. Robotnicy mają otrzymać wynagrodzenie w wysokości ustanowionej przez władze cywilne i zasadniczo conajmniej raz w tygodniu w gotówce, lub w udziale w plonach wypłacane. Należytość za wykonanie robót około zbioru ziemniaków opłaca właściciel łanu, na którym roboty wykonane zostały.

6) Po myśli art. 17 powołanego na wstępie rozporządzenia obowiązani są powołani w czasie trwania obowiązku osobistych świadczeń wojennych i w czasie swego zatrudnienia do bezwzględnego ulegania rozkazom zwierzchności, odnośnie do wykonania tych prac.

W razie naruszenia tego obowiązku podlegają wojskowej władzy dyscyplinarnej.

7) Po myśli art. 18 będą osoby winne uchylania się od osobistych świadczeń wojennych stosownie do art. 20 ust. z 25/VII 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych karane przez władze administracyjne w I. instancyi aresztem do 6 miesięcy lub grzywną do 10.000 marek.

*) Okólnik I. O. P. R. do starostw — Referentów rolniczych).

Rozporządzenia władz.

Rozporządzenie Ministra rolnictwa i dóbr państwowych w przedmiocie ustanowienia egzaminu państwowego dla kandydatów na leśniczych w lasach państwowych. Na mocy art. 22 i 27 dekretu z d. 3. stycznia 1918 r. *Dziennik praw* No 1 z dn. 1 lutego 1918 r.) zarządzam po porozumieniu z p. Ministrem wyznań religijnych oświecenia publicznego co następuje:

Art. 1. Od kandydata, ubiegającego się o urząd leśniczego w zarządzie dóbr państwowych, wymagane jest złożenie specyalnego państwowego egzaminu zawodowego z wynikiem dostatecznym

Art. 2. Przy Zarządzie głównym dóbr państwowych zostaje ustanowiona w tym celu komisya egzaminacyjna dla kandydatów na urząd leśniczego.

Art. 3. Komisyę egzaminacyjną dla kandydatów na urząd leśniczego stanowi naczelnik Zarządu głównego dóbr państwowych lub jego zastępca, jako przewodniczący, oraz potrzebna liczba członków, zamianowanych na okres 3-letni

przez Ministra rolnictwa i dóbr państwowych, oraz przedstawicieli uczelni leśnych i Ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

Art. 4. Terminy egzaminów będą wyznaczane przez przewodniczącego komisyi i podawane do wiadomości publicznej w gazecie urzędowej.

Art. 5. Egzamin polegać będzie na ustnych i piśmiennych odpowiedziach na pytania z przedmiotów, które dotyczą zarówno teoretycznej, jak i praktycznej znajomości leśnictwa i wykonywania pomocniczej służby leśnej, ochronnej i technicznej.

Art. 6. Do egzaminu przystąpić może każdy: 1) kto ukończył 21 lat, 2) złożył świadectwo z ukończenia przynajmniej 4-ch klas szkoły średniej lub też złożył egzamin z całkowitego kursu w zakresie 4-ch klas tej szkoły z wynikiem dostatecznym, 3) odbył przynajmniej 3-letnią praktykę w państwowej lub prywatnej służbie leśnej.

Art. 7. O dopuszczeniu do egzaminu rozstrzyga przewodniczący komisyi, który w wyjątkowych wypadkach może kandydatów, przedstawiających dowody z pięcioletniej praktyki zawodowej, upoważnić do składania egzaminu pomimo braku kwalifikacyi, przewidzianych w pkt. 2. art. 6.

Art. 8. Dwukrotny ujemny wynik egzaminu wyklucza możność dalszego przystępowania do egzaminu.

Art. 9. Od składania egzaminu uwolnieni będą kandydaci, którzy wykażą się dowodami z ukończenia całkowitego kursu w jednej ze szkół dla leśniczych lub w innej niższej szkole leśnej, uznanej za równorzędną, a także ci kandydaci, którzy złożyli egzamin rządowy dla pomocników w służbie leśnej ochronnej i technicznej, lub inny egzamin, uprawniający do pełnienia służby leśniczego w lasach rządowych b. państw zaborczych.

Art. 10. Szczegółowy program i regulamin egzaminu zostaną unormowane w przepisach specyalnych.

Minister rolnictwa i dóbr państwowych: *Poniatowski*, w. r.

Warszawa, dn. 16. sierpnia 1920 r.

Przepisy wykonawcze o stosowaniu rozporządzenia Rady ministrów, normującego użytkowanie funduszu osadniczego, przeznaczonego do dyspozycyi Głównego Urzędu Ziemskiego, na mocy uchwały sejmowej z dnia 19. grudnia 1919 r. (*Dz. ust.* Nr 47/20, poz. 290).

I. Zgłoszenie o pożyczki.

§ 1. Do korzystania z funduszu osadniczego w formie pożyczek gruntowych i inwestycyjnych (p. a rozporządzenia Rady ministrów) uprawnione są w myśl art. 2 powołanego rozporządzenia Rady ministów, następujące osoby:

a) inwalidzi wojenni, zdolni do pracy na roli i należący do kategoryi osób wyszczególnionych niżej pod b), c), d);

b) bezrolni obeznani z prowadzeniem gospodarstwa rolnego;

c) małorolni posiadacze gospodarstw niesamodzielnych;

d) pracownicy rolni, a mianowicie służba dworska i oficyaliści;

e) zrzeszenia, tworzone z osób wyżej wymienionych w celu wspólnego nabywania lub dzierżawienia ziemi uprawnej dla jej podziału między członków lub prowadzenia wspólnego gospodarstwa.

Przez zrzeszenia takie należy rozumieć kooperatywy rolne, oraz zrzeszenia, tworzone na zasadzie statutów normalnych, jak również spółki cywilne i zarejestrowane stowarzyszenia z nieograniczoną poręką.

§ 2. Osoby, pragnące zawiązać spółkę cywilną dla uzyskania kredytu z funduszu osadniczego w celu wspólnego nabycia lub dzierżawienia ziemi, winny się zgłosić uprzednio do właściwego komisarza ziemskiego, przedkładając mu dokumenty, wyszczególnione w art. 11 rozporządzenia Rady ministrów. Komisarz ziemski, rozpoznawszy złożone mu dokumenty w zestawieniu z informacyami przez siebie zasięgniętemi, bądź wydaje petentom zaświadczenie, stwierdzające ich kwalifikacye do udziału w spółce, bądź też odmawia go z przytoczeniem powodów odmowy. W tym ostatnim wypadku postanowienie komisarza ziemskiego może być zaskarżone w ciągu dni 14 do prezesa komisyi ziemskiej okręgowej, który rozstrzyga sprawę ostatecznie.

Wydane zaświadczenie winno być złożone przy sporządzeniu aktu spółki, odpis zaś zachowuje komisarz u siebie w celu dołączenia do akt dochodzenia, przesyłanych komisyi ziemskiej okręgowej w myśl art. 12 powyższego rozp. Rady ministrów.

§ 3. Przy parcelacyi prywatnej mogą korzystać z funduszu osadniczego:

a) pracownicy rolni, pozbawieni pracy na skutek parcelacyi majątku;

b) osadnicy, którzy przed ogłoszeniem rozporządzenia Rady ministrów objęli grunty nieuprawiane w ciągu ostatnich trzech lat, a którzy nie mają funduszów na zapłacenie ceny kupna.

§ 4. Osoby, ubiegające się o pożyczkę, winny złożyć właściwemu komisarzowi ziemskiemu lub komisyi ziemskiej okręgowej podanie, w którem określą rodzaj, wysokość i sposób zabezpieczenia pożyczki, dołączając zaświadczenie właściwego urzędu gminnego, stwierdzając ich przynależność do jednej z kategoryi obywateli, wyszczególnionych w § 1-ym lit. a), b), c) i d), zaś inwalidzi wojenni oprócz tego zaświadczenie swych przełożonych władz wojskowych.

Ponadto przy parcelacyi prywatnej lub prowadzonej przez instytucye przez państwo upoważnione mają strony przedstawić:

zezwolenie na przeniesienie własności, w myśl rozporządzenia Rady ministrów z dnia 1 września 1919 r. (*Dz. ust.* Nr 73, poz. 428), uzyskane przy parcelacyi prywatnej, oraz

I. na ziemiach b. zaboru rosyjskiego:

a) zaświadczenie wydziału hipotecznego, stwierdzające

1) wydzielenie przeznaczonej do parcelacyi części majątku, na którą ma być przyznana pożyczka;

2) stan obciążeń i ograniczeń parcelowanej części majątku lub

b) odpis wykazu hipotecznego, gdy chodzi o udzielenie pożyczki na wszystkie grunta, oznaczone w jednej księdze hipotecznej, nabywane przez petentów;

II. na ziemiach b. zaboru austryackiego:

a) sumaryczny wyciąg hipoteczny realności przeznaczonych do parcelacyi;

b) katastralne oznaczenie przestrzeni, przypadającej każdemu z reflektantów;

c) zezwolenie właścicieli i wierzycieli hipotecznych na odpisanie tej przestrzeni w stanie wolnym od ciężarów.

Przy jednoczesnem zgłoszeniu grupy osób o pożyczkę, dotyczącą jednego objektu parcelowanego, dokumenty powyżej wskazane mogą być złożone w jednym egzemplarzu dla całej grupy.

§ 5. Zrzeszenia (§ 1 lit. e), chcąc stosownie do art. 17 i 18 pow. rozp. R. M. uzyskać pożyczkę gruntową lub inwestycyjną, działają przez swe zarządy, wskazane w statutach, względnie umowach spółkowych i wnoszą podania tak, jak inni reflektanci (§ 4), dołączając:

a) wierzytelny odpis statutu zrzeszenia (§ 1 ustęp końcowy) względnie aktu, stwierdzającego zawiązanie spółki cywilnej lub stowarzyszenia;

b) odpis wykazu hipotecznego (wyciąg hipoteczny) nabywanej posiadłości ziemskiej;

c) zezwolenie właściwej K. Z. O. na przeniesienie własności w myśl rozp. Rady ministrów z dnia 1-go września 1919 r. przy parcelacyi prywatnej.

§ 6. Zrzeszenie (§ 1 lit. e), tworzone w celu dzierżawienia majątków ziemskich dla wspólnego prowadzenia gospodarstwa folwarcznego, starając się o kredyt dla zwiększenia kapitału obrotowego lub zakładowego, winny analogicznie, jak w 5, złożyć podanie o udzielenie kredytu, określając cel i wysokość pożyczki, a ponadto dołączyć:

a) wierzytelny odpis statutu zrzeszenia, względnie aktu o zawiązaniu spółki dzierżawców;

b) wykaz (wyciąg) hipoteczny dzierżawionej posiadłości ziemskiej;

c) zobowiązanie w formie notaryalnej przez zarząd zrzeszenia lub spółki imieniem zrzeszonych sporządzone i przez właściciela majątku wydzierżawionego akceptowane, że w razie otrzymania pożyczki nie wolno dzierżawcom bez zezwolenia Głównego Urzędu Ziemskiego przekazywać dzierżawy osobom trzecim. Ponadto umowy dzierżawne winny obowiązywać przynajmniej lat 10 i być hipotecznie zabezpieczone.

Czysz dzierżawny (tenuta) przez cały czas trwania dzierżawy nie może być więcej niż na jeden rok naprzód wypłacany.

§ 7. Akty dochodzenia, które komisarz ziemski ma przesyłać komisyi ziemskiej okręgowej na skutek zgłoszeń o pożyczki, stanowią:

a) podanie reflektantów o udzielenie pożyczki z wymaganemi według §§ 4—6 załącznikami;

b) odpis zaświadczenia wydanego w przedmiocie kwalifikacyi osób, tworzących spółkę cywilną (§ 2);

c) opinia wyrażona o każdem zgłoszeniu w szczególności co do potrzeby, rodzaju, warunków i wysokości żądanej pożyczki;

d) szacunek gruntu, ustalony w myśl wskazówek §§ 8—10 udzielonych.

§ 8. Za szacunek gruntu, mający stanowić podstawę do udzielania i zabezpieczania pożyczki (art. 16 — 20 i 22 rozporządzenia Rady ministrów) uważać należy cenę kupna samego gruntu bez wliczenia wartości zasiewów, inwentarzy i budynków.

§ 9. Szacunek ten po szczególnem zbadaniu warunków tranzakcyi ustala się w sposób następujący:

a) gdy umówiona cena kupna obejmuje jedynie grunt bez budynków, przyjmuje się tę cenę kupna, jako szacunek gruntu;

b) gdy zaś do ceny kupna gruntu wliczona jest również wartość zasiewów, inwentarzy i budynków, wówczas szacunek gruntu określa się przez potrącenie z umówionej ceny oszacowanej wartości tych jego przynależności.

§ 10. Wartość zasiewów ustala się podług ceny rynkowej nasienia (ziarna) i kosztów uprawy gruntów, zaś wartość inwentarzy na podstawie miejscowej przeciętnej ceny rynkowej, biorąc pod uwagę stan ich użyteczności w czasie oszacowania, wartość budynków wedlug cen rynkowych materyałów na rozbiórkę.

(Dokończenie nastąpi).

Wieści z prowincyi.

Szczegółowy wykaz szkód w pow. horodeńskim wyrządzonych przez samowolne rekwizycye wojsk ukraińskich.

Materyał niniejszy zebrano do dnia 15. września 1920. Brakuje tu jeszcze sprawozdań z 20 obszarów dworskich i z 31 gmin. (Od 11. września 1920 zaczynają się rabunki dywizyi „żelaznej" i kijowskiej, które już kompletnie oczyszczą powiat, nie oszczędzając nawet i włościan, którzy mieli względy u poprzedniej dywizyi chersońskiej.

Gmina Chmielowa: U Iwana Ławrowa 1 koń. Szkoda na obszarze dworskim zupełna, tak, że z obsianych 60 morgów ładnego żyta, 20 morgów jęczmienia, 30 morgów owsa nie uratował dzierżawca ani jednego snopa, chersońska dywizya razem z miejscowymi bolszewikami dokonali zupełnego spustoszenia, rozbierając nawet nowowybudowaną stodołę i stajnię.

Gmina Czernelica: Na obszarze dworskim Petrowiczowej zabrano 370 kóp zboża w snopach, 4 konie, 1 wóz, 16 owiec, 200 kóp wyki, 90 q ziemniaków, oliwę, worki i inne ruchomości.

W nocy z 28 na 29 sierpnia zrabowano u 36 obywateli 12 koni, 2 wozy, obuwie, odzież, bieliznę, znaczniejszą gotówkę i inne wartościowe przedmioty łącznej wartości około 500.000 marek.

Zamordowano w Czernelicy Mošesa Gittmana, Heinricha Krona, ciężko pobito Taubę Weinstein (wskutek czego dostała obłędu), ponadto pobito ciężko Chunę Treistera i jego żonę Małkę. Innych lżej pobito.

Na obszarze dworskim E. Eckerlinga zrabowano 58 kóp zboża w snopach, 4 q pszenicy, odzież, bielizna i przedmioty wartościowe.

Gmina Czerniatyn: Na obszarze dworskim Spierera zabrano 2 konie, 2 krowy, 1 cielicę, 4 q zboża, 2 wozy, 40 kóp zboża w snopach, uprząż i inne ruchomości. U Hrycia Panasa 1 konia.

Gmina Czortowiec: Na obszarze dworskim Barana zabrano 4 konie, 4 wozy, uprząż i inne nieruchomości, większą część zboża, ilość jeszcze nie stwierdzona. U włościan 56 koni, 20 sztuk bydła, 20 wozów, ponadto u mieszkańców wogóle odzież, bieliznę, w kilku wypadkach rabunki i pobicia. U właściciela dóbr Karola Rappa 360 kóp zboża w snopkach.

U dzierżawcy dóbr Izraela Heftlera 55 kóp zboża w snopach.

Gmina Dąbki: U dzierżawcy dóbr Gaja 3 konie 1 wóz, 69 q zboża, 12 kóp jęczmienia w snopach i uprząż.

U kolonistów mazurskich, osiedlonych na rozparcelowanym obszarze dworskim, w drobnych ilościach zboże, odzież, obuwie, kilka koni. U mieszkańców gminy 4 konie, 1 krowę, 2 wozy, 1 świnię, 75 kóp wyki, odzież, ubrania, bieliznę i inne ruchomości (rabunki).

Gmina Dżurków: Z obszaru dworskiego spadkobiercy Sokala zabrano 180 kóp zboża w snopach, 4 konie, 2 wozy, uprząż, koniczynę z 12 morgów. Ilość samowolnie zmłóconego i zabranego gotowego zboża jeszcze nie stwierdzona.

We wsi 3 konie, 3 wozy, 2 sztuki bydła rogatego.

Gmina Głuszków: Z obszaru dworskiego zabrano 4 konie, 2 wozy, uprząż, 40 kóp zboża niemłóconego, 50 q siana, 3 q pszenicy i inne ruchomości. — Dokonała tego dywizya chersońska, po odejściu tych przyszła dwizya „żelazna" i kijowska dnia 11/IX 1920 i te dokonały zupełnego zniszczenia całego folwarku, rozebrali zupełnie wszystko: zboże rozwieźli po wsi, wymłócili, zabierając ze sobą zboże, ponadto zrabowano u włościan masę koni, bydła, świń, prócz tego pieniądze i odzież.

Na samym folwarku dywizya „żelazna" zrobiła szkodę na 1 milion Mk.

Gmina Hawrylak. Obszar dworski Brettlera napad-rabunkowy, 6 koni, 3 wozy, 5.000 marek i 1.000 koron gotówką, 283 kóp zboża w snopach, urządzenie domowe i inne ruchomości.

Gmina Horodenka: Dnia 21 VIII zamordowano w celu rabunkowym Dr Borucha Spierera, postrzelono ojca tegoż, Berla Spierera, oraz furmanów Mosesa Agatsteina i Mendla Reisa, zrabowano u nich 130.000 marek, 100 dolarów, zegarki itp.

Ujęty morderca na drugi dzień w samo południe z aresztu przez towarzyszy gwałtem wypuszczony, nie ukarany.

U włościan zabrano bydło, konie itp; musieli ukrywać się całymi dniami i nocami w polu dla uchronienia się od rabunków, wzgl. zabrania koni.

Obszar dworski 152 q zboża, 1.500 kóp zboża w snopach, 1.000 q siana, 160 q jarzyn, 13 koni, 10 wozów, 1 powóz, 12 par uprzęży, 6 sztuk bydła, 1 buhaj rozpłodowy, 8 świń, 30 q wyki.

U kupców kupowano towar płacąc karbowańcami o bardzo nizkiej cenie. U niektórych zabierano towary bezpłatnie. Kilka wypadków rabunku.

Gmina Harasymów: Na obszarze dworskim Derenek, pułk. Jakóba Osadcy, zabrano 695 q zboża, 15 q ziemniaków, pasy od lokomobili, drzewo opałowe i budulcowe, narzędzia kowalskie i stelmacharskie, 6 wozów, 1 faeton, 6 koni, 60 worków, drób, smary do maszyn i inne ruchomości.

Obszar dworski Bohosiewicza wykazuje szkodę na 150 q pszenicy, 200 q jęczmienia, 100 q owsa, 50 wyki, 25 q jabłek, 800 kóp słomy, 50 worków, 30 m³ drzewa, 14 m³ desek, 1 wóz i 2 konie. U ludności miejscowej, 40 kóp zboża w snopach, 1 koń, 2 sztuk bydła, 3 wozy, narzędzia rolnicze, odzież, obuwie, itp.

Gmina Hańczarów: Na obszarze dworskim 10 świń, 1 wóz, ilość zboża nie stwierdzona.

Gmina Jasienów polny: Na obszarze dworskim 123 q zboża, 130 kóp zboża w snopach, 4 konie, 2 wozy i wykopano łan ziemniaków, 25 morgów, pozatem zniszczono całe urządzenie gospodarcze na folwarku i we dworze. We wsi zastrzelono parobka, który bronił się przed rabunkiem.

Gmina Isaków: Obszar dworski Złowodzkiego zupełnie zrabowany, 150 kóp zboża w snopach, 2 konie, 2 sztuki bydła rogatego, 1 wóz, 39 kóp grochu, 5 fur koniczyny, 2 par uprzęży, waga decymalna, uprząż. U Józefa Kobylańskiego 120 kóp zboża w snopach, 1 q grochu, 19 fur siana, 20 sztuk drobiu, 1 futro i inne ruchomości.

Gmina Kopaczyńce: Obszar dworski Kazimierza Ostrowskiego 280 kóp zboża w snopach, 11 koni, 5 wozów, 2 sztuki bydła, 1 powóz, 7 par uprzęży, 3 świnie, 20 fur siana, 60 sztuk drobiu, uprzęże, jarzyny itp. Właściciel uciekł w nocy w negliżu, ratując życie. U mieszkańców wsi rabunki gotówki, odzieży, obuwia, bielizny itp.

Gmina Korniów: Obszar dworski 7 koni, 2 jałówki, 2 wozy, uprząż, 100 kóp zboża, 15 q zboża, gotówka 26.000 Mk, 5 par uprzęży, odzież, drób i inne ruchomości.

Gmina Michalcze: Obszar dworski 14 koni, 4 wozy, 1 bryczka, zboże w snopach, około 1.400 kóp — folwark ten jest doszczętnie zrabowany ze zboża i inwentarza.

Gmina Nieżwiska: Folwark Szaszkiewicza 600 kóp zboża w snopach, 8 q żyta, 60 q owsa, 2 konie, 3 wozy, 8 świń, drób, jarzyny, owoce, naczynia, meble itp.

Folwark Theodorowicza około 1.000 kóp zboża w snopach, 4 q pszenicy, 5 q żyta, 2 wozy, jarzyny, drób, drzewo opałowe, deski itp.

U mieszkańców gminy 1 koń, 5 sztuk bydła, 7 wozów, 2 wieprze i inne ruchomości u 35 osób.

Gmina Okno: Obszar dworski 1 powóz, 7 koni, 7 wozów, 6 par uprzęży, 130 kóp owsa w snopach, 4 fury drzewa, 11 worków, 8 łańcuchów, owoce, wymłócili 52 kopy pszenicy, zabrali około 20 q pszenicy.

Gmina Olejowa Korolówka: Obszar dworski Jana Wielowieyskiego: 16 koni, 4 krowy, 2 cielice, 6 wieprzów, 6 wozów, 5 par uprzęży, 1 bryczka, 316 q zboża, 50 kóp owsa w snopach, 400 kg szpagatu, 6 płócien do żniwiarek, zniszczono meble i urządzenie domowe z 7 pokoi, naczynia kuchenne, stołowe itp. Szkoda wynosi blizko 1,000.000 Mk. Skaleczono Natana Kramera i obrabowano. Prócz tego 5 wypadków rabunku.

Folwark Władypole Dr Henryka Wielowieyskiego: 7 koni, 9 szt. bydła, 2 wozy, 3 par uprzęży, 16 świń, 50 kóp owsa w snopach, drób, itp.

Gmina Olejowa Korniów: Na obszarze dworskim Maryi Gużkowskiej 6 koni, 2 krowy, 3 wozy, 3 pary uprzęży, 3 świnie, drób. We wsi kilka rabunków,

Gmina Olchowiec: Na obszarze dworskim 7 koni, 2 wozy, 3 pary uprzęży, 40 kóp zboża w snopach, odzież i ubranie całej rodziny.

Gmina Obertyn: Na obszarze dworskim 115 kóp zboża, 9 q jęczmienia, 2 konie, 2 wozy, uprząż, 104 q zboża.

Piotrów, obszar dworski, 119 kóp zboża w snopach, 24 kóp wyki, 9 kóp hreczki, owoce, jarzyny itp.

W mieście Obertynie poczyniła masę rabunków dywizya ukraińska pomiędzy mieszczaństwem i żydami, zabierając konie, bydło, bieliznę, odzież, o których to rabunkach obecnie wpływa masa zgłoszeń.

Gmina Potoczyska: Na obszarze dworskim zabrano w części z chłopami około 2.000 kóp zboża, około 40 q zboża w ziarnie, 300 q siana, owoce, 40 worków, 10 koni, 10 wozów, 9 par uprzęży. We wsi 4 kopy zboża, 3 konie, 1 krowę i 9 świń.

Gmina Probabin: Na obszarze dworskim 110 kóp zboża, całe urządzenie domowe, odzież i inne ruchomosci zrabowano. We wsi 1 koń i 1 wóz.

Gmina Raszków: Na obszarze dworskim zamordowano rządcę dóbr, Juliana Ćwiklińskiego, raniono strzałami kuzyna tegoż, Kolmera, zabrano 100 q siana, 9 koni, 4 wozy, 4 par uprzęży, 70 owiec i wszystko zboże w snopach.

Gmina Rakowiec: Obszar dworski 9 koni, 4 wozy, 2 krowy, 1 byczek, odzież, zegarki i inne ruchomości wartościowe, uprzęże, 125 kóp zboża.

Gmina Serafińce: Obrabowano wszystkich niemal żydów, oraz kilku włościan, którzy powrócili z Kanady, od kilku włościan zabrano konie na podwody, właścicieli z drogi napędzono a konie z wozami przepadły.

Na obszarze dworskim 4 konie, 1 źrebię, 2 wozy, 8 par uprzęży, 1 krowa, 260 worków, około 220 q zboża i około 200 kóp zboża w snopach. Stajnię zniszczono. We wsi 8 koni, 2 sztuki bydła, 2 wozy; kilka wypadków rabunku.

Na 11/IX. „żelazna“ dywizya zarządziła dalsze rekwizycye koni u włościan i inne rabunki, szczegóły jeszcze niewiadome.

Gmina Semenówka: Na obszarze dworskim 260 kóp zboża w snopach, 2 konie, 2 wozy, 8 kóp mieszanki, drób, narzędzia rolnicze, łańcuchy itp. We wsi 2 wypadki rabunku.

Gmina Siemakowce: Obszar dworski około 300 q zboża w ziarnie, około 600 kóp zboża w snopach, 480 q siana, 50 q ziemniaków, owoce, 53 q wyki, 14 koni, 8 wozów, 1 powóz, 1 wózek, 8 par uprzęży.

Gmina Strzylcze: Obszar dworski Krzysztofowicz 242 kóp zboża w snopach, 12 q zboża, 1 wóz, 2 pary uprzęży i inne ruchomości.

Obszar dworski Goldenberga: para koni, 1 wóz, wiele zboża wymłócono i zabrano, ilość jeszcze niestwierdzona.

Gmina Targowica: Na obszarze dworskim Abrahamowicza około 400 kóp zboża w snopach, 1 wóz, 1 siodło.

Gmina Tyszkowce: Folwark Dawidowicza: 6 koni, zboże, mąka (ilość nie sprawdzona), 2 świnie. Dnia 11/IX zajęła „żelazna dywizya“ cały folwark, zabrano około 100 q pszenicy, owies samowolnie zmłócono. 9 sztuk bydła.

Folwark Abrahamowicza: około 2.000 kóp zboża w snopach, 40 q ziemniaków, deski, materyał budowlany, owoce, siano.

Gmina Żuków: Na obszarze dworskim 16 koni, uprzęże, 5 wozów, 1 wózek, 1 siodło, 17 sztuk bydła rogatego, 2 świnie, około 700 q zboża, drób.

U rządcy dóbr odzież, bieliznę i inne ruchomości wartościowe.

Gmina Żywaczów: Folwark Antoniewicza: 2 wozy, 4 konie, gotówka 6.000 Mk.

U rządcy dóbr, Weismana, gotówką 400 Mk, przedmioty srebrne, 6 metrów sukna. Ilość zboża nie sprawdzona.

Dnia dzisiejszego, t. j. 12 września b. r., donoszą o nadużyciach ze strony III „żelaznej“ dywizyi, która przybyła do powiatu dnia 11/IX, a mianowicie zabieranie koni u włościan i rabunkach w Serafińcach, Tyszkowcach i Czortowcu, zupełnie zajęto folwark Dawidowicza w Tyszkowcach i Czortowcu, zabranie buhaja rozpłodowego i 8 świń, 30 q wyki. Na obszarze dworskim ks. Lubomirskiego w Horodence zabrano kilka par koni, wpływają nowe zażalenia. Ludność ucieka z końmi i bydłem w pole i lasy, za uciekającymi strzelają.

Nietylko na obszarach dworskich, ale i na małych gospodarstwach życie gospodarcze zupełnie zamarło, zbiory kukurydzy, fasoli i ziemiaków przepadną.

O zasiewach ozimych niema mowy.

Z tego urodzajnego powiatu, który zasilał całe Pokucie, całe zagłębie naftowe, całe Podkarpacie aż po San, zrobiła sprzymierzona armia ukraińska obraz nędzy i rozpaczy.

Nie posiano jeszcze ani jednego ziarna! O ile koni nie zrabowano, zabrano je na podwody, tysiące fur jest w ten sposób więzionych przy trenach.

Czy te podwody, które są więzione już drugi miesiąc, będą uwolnione, czy pójdą na daleką Ukrainę? Jeżeli Naczelne Dowództwo nie położy tamy tym bezczelnym rabunkom, a rząd nie przyjdzie zaraz z pomocą w ziarnie do nasienia i wyżywienia to powiat horodeński, ta krowa dojna, ta żywicielka pokuckich miast i innych powiatów zginie.

Andrzej Lipowicz, m. p.
ref. rolniczy.

Wiadomości o Oddziałach i Spółkach handlowo-rolniczych Towarzystwa Gospodarskiego.

Walne Zebranie bobreckiego Oddziału Tow. Gosp. odbędzie się w Bóbrce w sali Rady powiatowej dnia 25. października b. r. o godź. 11 z nast. porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie z czynności Rady Oddziału; 2) Fuzya Towarzystw rolniczych — ref. E. Zabłocki; 3) Uruchomienie wojną zniszczonych gospodarstw; 4) Wybór prezesa, wiceprezesa i 6 członków Rady Oddziału; 5) Wnioski członków.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki handlowej roiników i hodowców w Mościskach, stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką, odbędzie się dnia 8 listopada 1920, t. j. w poniedziałek, o godzinie 12-tej w południe w sali Tow. zaliczkowego w Mościskach, z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2. Zamknięcie rachunkowe po koniec r. 1919.
3. Sprawozdanie Zawiadowstwa.
4. Wniosek Rady nadzorczej co do rozdziału czystego zysku i udzielenia absolutoryum.
5. Wybór członka do Rady nadzorczej.
6. Wnioski członków.

Gdyby z powodu braku kompletu Zgromadzenie w terminie powyższym nie mogło się odbyć, odbędzie się ono tego samego dnia o godzinie 1-szej popołudniu, w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym, bez względu na ilość obecnych członków.

Członkowie którzy nie mogą wziąć udziału osobiście, mają prawo zastąpić się przez pełnomocnika po myśli § 38. statutu Spółki.

Mości, dnia 12. października 1920 r.

Władysław Skibniewski — Członek Rady nadzorczej.
Adam Younga — Prezes Rady nadzorczej.

Zawiadomienia, Odezwy, Okólniki, Protokoły.

Odezwa w sprawie księgosuszu.

Obywatele rolnicy!

Obok innych klęsk ekonomicznych, spowodowanych najazdem bolszewickim, nawiedził wschodnie połacie naszego państwa groźny wróg hodowli — księgosusz, t. j. zaraza bydła rogatego, obecnemu pokoleniu prawie już nieznana, a tem groźniejsza, że bydło nasze jest na nią bardzo wrażliwe.

Śmiertelność przy księgosuszu jest bardzo znaczna, dochodzi bowiem do 95 %, czyli innemi słowy niemal każda sztuka, która uległa chorobie, ginie. Zaraza szerzy się nietylko wprost przez stykanie się sztuk chorych ze zdrowemi, ale także pośrednio przez ludzi, paszę pochodzącą z obór zapowietrzonych i t. p. przenośniki, wobec czego obszary dotknięte księgosuszem i zagrożone tą zarazą muszą być jak najściślej odcięte od reszty kraju.

W tym celu zarządziłem ustawienie kordonu wojskowego na granicach obszaru zapowietrzonego celem powstrzymania zarazy od dalszego rozszerzenia się na zachodnie części kraju, jako też rewizyę całego pogłowia bydła rogatego na obszarach, w których przebywały wojska bolszewickie, oraz zakaz odbywania targów na tych obszarach, nadto powstrzymanie przegonu bydła i przewozu paszy na zachód od Wisły i Sanu aż do ukończenia wspomnianej rewizyi bydła, wreszcie zamianowałem naczelnego komisarza do walki z księgosuszem w osobie lekarza weterynaryjnego p. Jana Kiszkiela, długoletniego kierownika walki z tą zarazą.

Przy tych zarządzeniach ze strony rządu jest zupełnie możliwem, że uda się zarazę opanować, jeżeli Wy, Obywatele, akcyę zaradczą rządu poprzecie.

Wzywam Was przeto Obywatele, a zwłaszcza rolnicy, abyście stosowali się ściśle do zarządzeń wydanych przez naczelnego komisarza do walki z księgosuszem oraz urzędowych organów weterynaryjnych delegowanych do tłumienia zarazy, a działających wedle wskazówek i zarządzeń wspomnianego komisarza.

Niejednokrotnie zarządzenia te będą bardzo przykre, zwracam jednak uwagę, że tylko ich ścisłe wykonanie pozwoli nam rychło oczyścić kraj z zarazy.

Jedynym prawie skutecznym środkiem walki jest wybijanie sztuk chorych, podejrzanych o chorobę, a nawet podejrzanych o zarażenie się tą chorobą, t. j. pozornie jeszcze zdrowych. O ile przeto komisye weterynaryjno-wykonawcze, działające z ramienia rządu, zarządzą wybicie waszego bydła lub zniszczenie przedmiotów zakażonych, poddajcie się bez szemrania temu zarządzeniu, tem więcej, że komisye te otrzymały polecenie, aby za zabite sztuki bydła i zniszczone przedmioty wypłacały Wam bezwłocznie pełne odszkodowanie z uwzględnieniem cen rynkowych.

Otrzymana tytułem odszkodowania kwota nie może wynagrodzić straty tak cennego dla Was obecnie bydła, lecz mam tę niepłonną nadzieję, że rolnicy, których zaraza nie nawiedziła, odstąpią poszkodowanym pewną część swego inwentarza w chwili, gdy stosunki na to pozwolą, t. j. gdy zaraza wygaśnie i obory Wasze zostaną odkażone.

Głównym warunkiem powodzenia akcyi rządu, obok bezwzględnego posłuchu dla władz, jest jak najrychlejsze ujawnianie nowych ognisk zarazy; proszę Was przeto rolnicy, abyście o każdym wypadku zachorowania bydła wśród objawów księgosuszu donosili natychmiast najbliższemu lekarzowi weterynaryjnemu oraz właściwemu starostwu bezpośrednio lub przez wójta (sołtysa) i aż do stwierdzenia istoty choroby trzymali sztuki chore, podejrzane a nawet pozornie zdrowe, w zupełnem odosobnieniu.

Najbardziej wpadającymi w oko objawami księgosuszu są: utrata chęci do jadła, znaczne pragnienie, osłabienie, dreszcze, wypływ śluzowy (niekiedy cuchnący) **z nosa, sromu i oczu, silnie zaczerwienienie widocznych błon śluzowych, zagęszczenie kału, pojawienie się błoniastych szarych nalotów na błonach śluzowych** (podobnie jak przy dyfteryi u ludzie), **wreszcie owrzodzenia tych błon.**

Kto zatai sztukę chorą, ten nietylko wyrządza krzywdę swemu sąsiadowi, swojej wsi i państwu, ale przedewszystkiem sobie, o ile bowiem sztuka dotknięta

została księgosuszem, to i tak niewątpliwie do kilku dni padnie, natomiast w razie wczesnego jej zabicia na polecenie organów weterynaryjnych **właściciel otrzyma natychmiast pełne odszkodowanie**.

Panowie starostowie otrzymali polecenie wydania ze swej strony jak najdalej idących i jak najenergiczniejszych zarządzeń, mających na celu ochronę bydła od tej strasznej zarazy, lecz wszelkie zarządzenia władz nie odniosą pożądanego skutku, jeżeli wy sami rolnicy nie zrozumiecie grozy położenia i władzom nie przyjdziecie z pomocą.

W szczególności powinien każdy właściciel bydła przestrzegać ściśle następujących wskazówek:

1) o zachorowaniu choćby tylko jednej sztuki na księgosusz lub o najlżejszych nawet objawach, wzniecających podejrzenie tej zarazy, donieść — jak to już wyżej wspomniano — natychmiast właściwej władzy;

2) przestrzegać jak najskrupulatniej zarządzeń organów urzędowych;

3) unikać o ile możności stykania się bezpośredniego lub pośredniego z obcem bydłem, a przedewszystkiem pasania bydła na wspólnych pastwiskach;

4) nie wywozić (wynosić) z zagrody, w której istnieje choćby tylko podejrzenie księgosuszu, żadnych przedmiotów, a w szczególności paszy, nawozu i t. p., któremi zarazek chorobowy mógłby być przeniesiony, ani nie przywozić (przynosić) takich przedmiotów z obcych zagród do własnych;

5) nie wpuszczać do zagrody obcych osób, a w szczególności handlarzy, rzeźników, miśkarzy, oprawców, żebraków i t. p. ludzi, którzy wskutek swego zajęcia łatwo mogą przywlec zarazę;

6) przewietrzać dokładnie stajnie i trzymać je stale w jak największej czystości, a od czasu do czasu zmywać żłoby ługiem gorącym, podłogi zaś i ściany bielić świeżo ugaszonem wapnem;

7) drobne zwierzęta, jak świnie, owce, kozy, psy, koty, ptactwo domowe trzymać w zamknięciu i nie dopuszczać, aby się wałęsały po drogach i placach publicznych;

8) unikać uczęszczania na targi i jarmarki;

9 starać się, aby owady nie miały przystępu do bydła i w tym celu smarować powierzchnię skóry dziegciem albo innym środkiem, od którego owady stronią;

10) bydło codziennie czyścić i podawać mu zdrowy pokarm i czystą wodę do picia; naczynia do karmienia i pojenia od czasu do czasu wygotowywać albo wyparzać gorącym ługiem.

Walka z księgosuszem to jedno ogniwo walki z naszym wrogiem zewnętrznym, pamiętajcie bowiem, że rozszerzenie sie tej zarazy na większe przestrzenie kraju to nietylko ruina waszych gospodarstw, ale także osłabienie frontu bojowego przez odjęcie armii tak ważnych artykułów pierwszej potrzeby, jak mięso, nabiał, skóry i t. p.

Mam nadzieję, że tak we własnym waszym interesie, jak i w interesie państwa, zniszczonego długoletnią wojną, nie dopuścicie Obywatele i rolnicy do tego, aby księgosusz przedostał się do miejsc dotąd wolnych od tej strasznej zarazy.

Minister rolnictwa i dóbr państwowych:
Jul. Poniatowski.

Warszawa, dn. 27/IX 1920.

Podaż materyału hodowlanego.

Zarodowa obora Oldenburgów, Józefa Chełkowskiego w Śmiełowie, p. Żerków, Wielkopolska, poleca pierwszorzędne stadniki. Co rok odświeża się krew importami z Oldenburgii. Na wystawie w Poznaniu 1900 r. na 8 okazów 5 nagród.

Cena buhajków franko Żerków od 20.000 Mk począwszy.

Chlewnia tutejsza, przeniesiona do majątku Dzierżanów, p. Kuklinów (pierwsze stacya za Krotoszynem, kierunek Kalisz-Leszno), białej, dużej angielskiej rasy, ma stale na sprzedaż knurki i maciorki do chowu 4—8 miesięczne od 1.500 Mk począwszy.

Do chowu i na sprzedaż wybiera się tylko wyborowe okazy.

Stacya kolei, poczty, telegrafu i telefonu: Żerków (Jarocin Gniezno). Na poprzednie uwiadomienie wysyła się konie do dworca Żerkowa.

Nakładem Towarzystwa Gospodarskiego. Drukarnia Udziałowa we Lwowie. Odpowiedzialny redaktor: Dr Henryk Pawlikowski.